

Posudek bakalářské práce Jana Ctibora –

L. Annaeus Seneca, *Naturales Quaestiones*. Překlad a komentář I. knihy

Především je třeba konstatovat, že kol. Jan Ctibor si pro bakalářskou práci zvolil téma obtížné, a to jednak proto, že se rozhodl pro překlad díla (resp. jeho části), které dosud do češtiny přeloženo nebylo, jednak proto, že se jedná o dílo, které je svým tematickým zaměřením filologům zpravidla velmi vzdálené. Při řešení úkolu byly tedy nutné nejen znalosti jazykové, ale i dobrý vhled do jedné z přírodovědných oblastí, a to meteorologie.

Přehledně a promyšleně členěná práce sestává z pěti částí: 1. Úvod (8-21), 2. Překlad a komentář první knihy (22-61), 3. Závěr (62-63), 4. Bibliografie (64-65), 5. Přílohy (66-71).

Již z úvodu práce je patrné, že kol. Ctibor dobře pochopil specifické otázky týkající se NQ a v rámci možností jim věnoval pozornost; zejména jde jednak o propojení jednotlivých částí stoické filozofie, jednak o problematiku rukopisné tradice, ze které se odvíjí stanovení pořadí knih NQ.

Komentář je rozdělen do dvou částí. První část se týká především otázek obsahových, druhá je zaměřena na meteorologické jevy. V obou případech jde víceméně o stručný úvodní výklad, který se vztahuje k problematice celé I. knihy; na některé důležitější otázky či jevy upozorňuje, avšak v rámci této práce nebylo nutné je podrobněji rozebírat. Přesto se domnívám, že např. v oddílu 2.1.3 (Předmluva první knihy) bylo možné alespoň v poznámce odkázat na příslušnou literaturu, neboť Senekou exponovaná problematika je filozoficky velmi bohatá a složitá. Naopak za velmi vhodné považuji, že se diplomand v komentáři věnoval závěru knihy (2.1.4). Připomínku mám k paušální, nezdůvodněné formulaci – *v raném císařství se ale takovéto psychicky narušené osobnosti vyskytovaly hojněji* (s.27). Stejně tak bylo možné dále pojmenovat *locus de luxuria*, exemplum o Scipionovi a eventuálně i odkázat k jistému stoickému „pohrdání“ tělesností. Pokud to mohu posoudit, výklad meteorologických jevů je podán jasně a přehledně, autor výslovně upozorňuje na smysl tohoto výkladu a odkazuje k obrazové příloze, která na tento komentář navazuje a velmi dobře jej doplňuje.

Hlavní část práce tvoří překlad I. knihy NQ s doprovodným komentářem v poznámkách pod čarou. Je třeba vyzdvihnout chuť i odvahu J. Ctibora pustit se jako vůbec první do českého překladu tohoto obtížného textu. Z povahy překládání i okolností vzniku tohoto překladu evidentně vyplývá, že nemůže být bezvadný. Ke cti diplomanda nutno zdůraznit, že překlad netrpí tím, že by v něm byly chyby vyplývající z hrubého

neporozumění. Jde spíše o neobratné formulace a prohřešky proti spisovné češtině: nadbytečné užívání ukazovacích zájmen, zvláště zesílených forem (takovýto - na str. 40 3x), chybné tvary 3. os. pl. -í místo -ejí, snaha po doslovném překladu slovních spojení (*jakési jakoby hvězdy* - str. 41; *protože každá jedna z kapiček* - str. 48; *tolik druhů barev* - str. 47, spíše asi tolik odstínů). Objevují se i výrazy mimo zvolenou stylovou vrstvu (*kdo kouká skrz mraky* - str. 51; zrcadla uspořádá tak, aby to svedla - str. 57). Celkově má však překlad dobrou úroveň a svědčí o nápaditosti a péči autora. Ocenění zasluhuje i poznámkový aparát (téměř 80 pozn.), který je bohužel skryt v nenápadném petitu, nicméně představuje cenný věcný komentář, zpracovaný na základě citované literatury i vlastních odborných znalostí. Upozorňuje na shody či rozdíly v názorech antických autorů i na výklad moderní vědy, na problematická místa textu, upřesňuje Senekou uvedené citace z jiných děl, ad. Ve formě přílohy je překlad ještě doplněn stručným slovníčkem, který pro většinu uvedených výrazů může sloužit i jako rejstřík.

Závěr (s. 62-63) stručně rekapituluje výsledek práce. Důležité je, že připomíná problematičnost řešení některých terminologických otázek i neshody v interpretaci I. knihy NQ.

Formální nedostatky: v seznamu literatury nejsou odděleny tituly primární a sekundární literatury, chybně jsou citovány edice a překlady.

Přes uvedené připomínky konstatuji, že se diplomand úspěšně vypořádal se zadaným úkolem. Prokázal velmi dobrou znalost jazyka i schopnost dobře interpretovat a přeložit věcně náročný odborný text. Dále prokázal, že umí pracovat se sekundární literaturou, která v tomto případě znamenala i práci s odbornou literaturou přírodovědnou.

Práce obsahuje všechny požadované části, splňuje stanovené požadavky a je vhodným podkladem pro obhajobu.

Celkové hodnocení: navrhuji, aby bakalářská práce Jana Ctibora byla hodnocena stupněm výborně.

V Praze 18.5.2012

Doc. PhDr. Eva Kuřáková, CSc.,
vedoucí práce